



ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Cluj-Napoca

Adresa: Cluj-Napoca, Str. Republicii nr. 9

Tel./Fax: 0264-592.363

Mobil: 0736 366 770

E-mail: secretariat@academia-cj.ro

<http://acad-cj.ro>

Nr. 198 /13.01.2023

Raportul de activitate al Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române pentru anul 2022

Filiala din Cluj-Napoca a Academiei Române are în componență 7 institute/centre de cercetare, 3 colective de cercetare ale unor institute din București, Biblioteca din Cluj-Napoca a Academiei Române, cu filiale la Blaj și Năsăud, după cum urmează:

- Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”
 - Institutul de Istorie „George Barițiu”
 - Institutul de Arheologie și Istoria Artei
 - Centrul de Studii Transilvane
 - Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu-Mureș
 - Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”
 - Institutul de Calcul „Tiberiu Popoviciu”
 - Biblioteca Academiei Române din Cluj-Napoca
- Colective de cercetare:
- Institutul de Speologie „Emil Racoviță” Cluj-Napoca
 - Centrul de Cercetări Geografice
 - Observatorul Astronomic Cluj-Napoca

În cadrul **Filialei Cluj-Napoca** a Academiei Române și-au desfășurat activitatea, în acest an **331 persoane** din care:

- Statele de funcții ale Academiei Române au permis încadrarea a 272 persoane pe 259,5 posturi normă întreagă și jumătăți de normă, finanțate din fonduri bugetare;
- În cadrul contractelor de cercetare din fonduri extrabugetare au fost încadrate pe durată determinată 44 persoane, din care 39 cercetători și 5, personal auxiliar;
- Pentru desfășurarea activităților pe șantierele arheologice s-au încheiat contracte de antrepriză cu 10 persoane;
- În cadrul contractelor de cercetare din fonduri norvegiene au fost încadrate pe durată determinată 5 persoane, din care 4 cercetători și 1, personal auxiliar;

Alături de persoanele remunerate din fondurile Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române și-au adus o contribuția științifică remarcabilă și cei 13 academicieni, cei 15 membri corespondenți, precum și cei 6 membri onorifici.

Activitățile de cercetare științifică, în cadrul unităților componente, s-au desfășurat, în principal, în cadrul planurilor de cercetare ale Academiei Române, în conformitate cu etapizarea acestora. Ca urmare a specificității institutelor, tematica de cercetare a fost extrem de vastă și a inclus domenii variate, precum lingvistica, istoria, istoria artei, arheologia, folclorul, științele sociale, matematica, astronomia, geografia și speologia.

Menționăm doar unele din **obiectivele științifice prioritare** stabilite de aceste unități pentru anul 2022:

1. *Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”*
 - Tezaurul lexical al limbii române. Dicționarul limbii române
 - Lexicografie bilingvă româno-maghiară
 - Lexicografie literară românească
 - Tezaurul toponimic al României. Transilvania
 - Atlas lingvistic român pe regiuni
 - Ediții critice și filologice
2. *Arhiva de Folclor a Academiei Române Cluj-Napoca*
 - Monografiile Arhivei de Folclor. Elaborarea și publicarea studiilor de sinteză
 - Patrimoniul informațional al institutului
3. *Institutul de Istorie „George Barițiu”*
 - Izvoare documentare privitoare la istoria României, cu referire la cea a Transilvaniei
 - Aspecte ale vieții politice, religioase, economice și sociale în Transilvania medievală și modernă
 - Istoria grupurilor etno-culturale (1919-1989)
 - România în relațiile internaționale și integrarea în Uniunea Europeană
 - Aspecte ale reflecției despre moralitate în cercetarea filozofică și psiho-socială contemporană
 - Între oglinzile socialului: performativități ale socia(bi)lității
4. *Centrul de Studii Transilvane*
 - Război și societate în Europa Centrală între sec. XV-XX
 - Activități editoriale
5. *Institutul de Arheologie și Istoria Artei*
 - Contribuții la istoria Transilvaniei
 - Cercetări arheologice de teren
 - Contribuții la istoria artei medievale și premoderne din Transilvania
6. *Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” Târgu-Mureș*
 - Între tradiție și modernitate: elitele românești în „secolul cel scurt” (1918-1989)
7. *Institutul de Calcul „Tiberiu Popoviciu”*
 - Metode numerice și de aproximare
 - Modelare numerică
8. *Observatorul Astronomic Cluj-Napoca*
 - Cercetări de astrofizică solară, stelară, galactică și extragalactică și cosmologie
 - Studii de astrometrie și mecanică cerească
 - Studii de istoria și învățământul astronomiei
9. *Institutul de Speologie „Emil Racoviță” Cluj-Napoca*
 - Evaluarea patrimoniului natural subteran în peșteri din România

10. Centrul de Cercetări Geografice

- Evaluarea hazardelor naturale și tehnologice la nivel regional și local, studii de caz în Depresiunea Transilvaniei

11. Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca

- Punerea în valoare a cărților vechi
- Valorizarea fondului de patrimoniu prin digitalizare și studii legate de activități de biblioteconomie

Rezultatele activităților de cercetare desfășurate în cadrul unităților componente ale Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române au fost finalizate prin publicarea a numeroase cărți, articole sau lucrări științifice, prezentate la conferințe naționale sau internaționale. Prezentăm o situație statistică a **modului de finalizare a cercetărilor**, precum și a impactului acestora:

- Cărți publicate în străinătate: **5**
- Cărți publicate în țară: **57**
- Capitole de cărți publicate în străinătate: **68**
- Capitole de cărți publicate în volume apărute în țară: **152**
- Cărți editate de institute ale ARFCN: **13**
- Articole apărute în reviste internaționale cotate ISI: **66**
- Articole apărute în reviste naționale cotate ISI: **37**
- Articole apărute în reviste cotate non ISI (BDI, B+, AR): **182**
- Lucrări prezentate la conferințe internaționale: **200**
- Lucrări prezentate la conferințe naționale: **372**
- Rapoarte de interes public: **21**
- Premii sau distincții acordate pe plan internațional: **1**
- Premii sau distincții primite pe plan național: **17**
- Citări ale lucrărilor cercetărilor din cadrul ARFCN în 2022: **3927**
- Membri în Editorial Boards reviste ISI internaționale: **19**
- Membri în Editorial Boards reviste ISI naționale: **47**

Față de anul precedent remarcăm că în 2022 a crescut numărul de lucrări publicate în cărți și capitole de cărți din străinătate, numărul de lucrări științifice prezentate la conferințe științifice în țară și străinătate iar numărul rapoartelor de interes public s-au dublat.

Dintre cele mai importante publicații cu referințe /rezultate științifice **apărute** în anul 2022 și recomandate de unitățile componente ale Filialei, menționăm:

- M. Egri (ed.), E-handbook for the management of enhancement projects on urban archaeological sites. Integration with a sustainable tourism. Cluj-Napoca 2022, Editura Mega, ISBN: 978-606-020-464-0
- Ana Victoria Sima (ed), Fighting Hardship, Keeping Hope: The Transylvanian Home Front During the Great War, Peter Lang, International Verlag der Wissenschaften, Berlin, 2022, 239 pag. ISBN: 978-3-631-84442-7

- Ileana Benga, Eroism și sacrificiu în „Împăratul Traian și conștiința romanității românilor” de Ion Taloș, în Anuarul Arhivei de Folclor, XXV-XXVI/2021-2022, Cluj-Napoca, Editura Academiei Române – Editura Mega, p. 581-605.
- Bilașco Ștefan, Hognogi, G.-G., Roșca, S., Pop, A.-M., Iuliu, V., Fodorean, I., MarianPotra, A.-C., Sestras, P., Flash Flood Risk Assessment and Mitigation in Digital-Era Governance Using Unmanned Aerial Vehicle and GIS Spatial Analyses Case Study: Small River Basins. *Remote Sens.* 14, 2481. <https://doi.org/10.3390/rs14102481>, IF 5,349.
- Cocean P., David Nicoleta, Peisaje culturale, pg. 243-252, în vol. Bălțeanu D., Dumitrașcu Monica (edit.) „Valea Dunării. Perspective de dezvoltare durabile”, Editura Academiei Române, 449 pagini.
- Cornel Sigmirean, „Peregrinația academică și aventura cunoașterii” în vol. Teme și metode de cercetare în istorie și filologie, coord. Sorin Șipoș, Gabriel Moisa, Dan Octavian Cepraga, Laura Ardelean, Criterion Editrice, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, Milano-Cluj-Napoca, 167-178.
- Marian Zăloagă, "The Avidity for News Among Transylvanian Saxons During the Great War", in Ana Victoria Sima (ed.) *Fighting Hardship, Keeping Hope The Transylvanian Home Front During the Great War*, Berlin, Peter Lang Verlag, 195-228.
- Ionuț Biliuță, "To Murder or Save Thy Neighbour? Romanian Orthodox Clergymen and Jews during the Holocaust (1941-1945)", in *Religion, Ethnonationalism, and Antisemitism in the Era of the Two World Wars*, edited by Kevin P. Spicer and Rebecca Carter-Chand, Montreal: McGill-Queen's University Press, pp 305-330.
- Dorin Urițescu (coord.), Ionel Stan, Gabriela Violeta Adam, Veronica Ana Vlasin, Noul atlas lingvistic român. Crișana, vol. V. Verbul, București, Editura Academiei Române, 356 pagini, ISBN 978-973-27-3566-4.
- Alex Goldiș, Ștefan Baghiu (eds.), *Translations and Semi-Peripheral Cultures. Worlding the Romanian Novel in the Modern Literary System*, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, Peter Lang, 234 pagini, ISBN 978-363-18-8876-6.
- Bizic M, Brad T, Ionescu D, Barbu-Tudoran L, Zoccarato L, Aerts JW, Contarini PE, Gros O, Volland JM, Popa R, Ody J, Vellone D, Flot JF, Tighe S, Sarbu SM. 2022. Cave Thiovulum (Candidatus Thiovulum stygium) differs metabolically and genomically from marine species. *ISME J*. Doi: 10.1038/s41396-022-01350-4, FI_13,214
- Dávid Karátson, Daniel Vereș, Ralf Gertisser, Enikő K. Magyari, Csaba Jánosi, Ulrich Hambach eds), 2022. Ciomadul (Csomád), The Youngest Volcano in the Carpathians. *Volcanism, Palaeoenvironment, Human Impact*. Springer Nature, 282 pages ISBN 978-3-030-89139-8, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-89140-4>.
- Kwiecien O, Braun T, Francesca Brunello C, Faulkner P, Hausmann N, Helle G, Hoggarth JA, Ionita M, Jazwa C, Kelmelisj S, Marwan N, Nava-Fernandez C, Nehme K, Opel T, Oster JL, Perșoiu A, Petrie C, Prufer K, Saarni SM, Wolf A, Breitenbach SFM, 2022, What we talk about when we talk about seasonality – A transdisciplinary review, *Earth-Science Reviews*, 225, 103843, <https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2021.103843>. IF 12,038.

Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj-Napoca a primit prin donații în anul 2022 un număr de 1.892 unități. Menționăm că nici în acest an nu s-au primit fonduri pentru achiziții de cărți noi apărute, fapt ce afectează grav fondul de carte actual. Au fost catalogate și introduse în baza de date (în catalogul electronic) un număr de 9.501 titluri, din care 5.743 unități carte veche din „Fondul Satu Mare“, 3.842 titluri de carte modernă și 186 periodice. S-au introdus totodată în baza de date periodicele intrate în bibliotecă, prin schimb internațional (16 volume), prin abonamente (27 titluri) și respectiv prin donații (39 volume). În cadrul BAR Cluj s-a derulat proiectul *FRAGMED – Un puzzle transilvan: reconstituind cultura medievală din fragmente de codice* (proiect finanțat din Granturile SEE 2014-2021). De asemenea, s-au organizat expoziții: „Carte franceză – Francofonia la Cluj“; „Incunabilele de Strasbourg în colecțiile BAR Cluj“; „Aniversarea a 400 de ani de la înființarea Colegiului Reformat“. În perioada 17-18 noiembrie 2022, Biblioteca a organizat Conferința *Cartea de tezaur între Orient și Occident*. Au fost publicate un număr de 11 studii/articole în reviste de specialitate, indexate în BDI. De asemenea s-a participat la 11 conferințe și sesiuni de comunicări științifice din țară și din străinătate. S-au derulat activități specifice de bibliotecă – inventariere, catalogare, cotare etc. – și conexe: conservare unități de patrimoniu, digitizare manuscrise românești, latine, orientale, unitariene, foi volante, fondul istoric, fondul de cărți poștale. În același an s-a continuat indexarea de articole din fondul de periodice, s-au realizat bibliografii la cerere etc.

Membrii Academiei Române din cadrul Filialei Cluj-Napoca, care au prezentat rapoarte de activitate (Prof. dr. Monica-Voichița Acalovschi, Prof. dr. Simion Aștilean, Acad. Dorel Banabic, Acad. Mihai Bărbulescu, Acad. Gheorghe Benga, Prof. dr. Ioan Bolovan, Acad. Ioan Bucur, Acad. Emil Burzo, Dr. Gheorghe Coldea, Prof. dr. Daniel David, Prof. dr. Dan Eugen Demco, Prof. dr. Ion Grosu, Prof. dr. Mircea Grigorescu, Prof. dr. Nicolae Hâncu, Prof.dr. Fior Dafin Mureșanu, Acad. Doru Pamfil, Acad. Ioan-Aurel Pop, Prof. dr. Liviu Pop, Acad. Octavian Popescu, Acad. Marius Porumb, Prof. dr. Radu Precup, Prof. dr. Vasile Pușcaș, Prof. dr. Ioan A. Rus, Acad. Cristian Silvestru, Acad. Cornel Țăranu) au desfășurat o susținută activitate de cercetare științifică, pe care o prezentăm sintetic prin modul în care aceasta a fost concretizată prin publicații:

- Cărți publicate pe plan internațional: **7**
- Cărți publicate în țară: **17**
- Capitole de cărți publicate în străinătate: **4**
- Capitole de cărți publicate în volume din țară: **16**
- Editor volume în străinătate: **3**
- Editor volume în țară: **3**
- Lucrări publicate în reviste ISI: **60**
- Lucrări prezentate la conferințe internaționale: **53**
- Lucrări prezentate la conferințe din țară: **119**
- Lucrări publicate în reviste de cultură: **87**
- Lucrări muzicale: **1**
- Premii/distincții acordate în străinătate: **1**
- Premii/distincții acordate în țară: **7**
- Citări în baza de date Google Scholar: **6.592**

*Citările se referă doar la acei membri ai filialei care au transmis rapoarte de activitate

Activitatea științifică din cadrul Filialei Cluj-Napoca a fost susținută și mult diversificată prin finanțările bazate pe **granturile de cercetare** obținute prin competițiile naționale și internaționale, după cum urmează:

- 14 Granturi cu finanțare națională, în valoare de 3.001.989 lei;
- 9 Granturi ale Academiei Române, în valoare de 100.190 lei;
- 1 Grant cu finanțare europeană, în valoare de 252.000 lei;
- 2 Granturi cu finanțare norvegiană, în valoare de 705.648 lei;
- 5 Granturi cu finanțare internațională, în valoare de 439.600 lei;
- 2 Contracte de prestări servicii de cercetare, în valoare de 407.000 lei;
- 5 contracte de supraveghere arheologica, în valoare de 672.284 lei;
- Alte venituri în valoare de 14.710 lei.

Cele 38 de contracte de cercetare au totalizat 5.593.421 lei, asigurând o finanțare mai mare cu 148.785 lei, față de veniturile extrabugetare realizate în anul precedent (5.444.636 lei).

Majoritatea **achizițiilor publice** de bunuri, servicii și lucrări, s-au efectuat online prin catalogul SEAP și au totalizat suma de **4.421.380 lei** cu TVA.

Principalele achiziții realizate, pe categorii generale au fost următoarele:

- Calculatoare și echipamente IT: 140.767 lei
- Echipamente, consumabile și produse laborator: 364.797 lei
- Produse software, licențe: 29.007 lei
- Refacere website ARFCN: 19.000 lei
- Tipărire cărți, broșuri, volume: 55.200 lei (inclusiv abonamente periodice la publicații de specialitate)
- Audit energetic și expertiză tehnică pentru Biblioteca ARFCN: 95.200 lei
- Lucrări de amenajare a mansardei căderii Filialei Cluj-Napoca: 1.841.575 lei.

În cursul anului 2022 s-au mai desfășurat și alte activități care merită evidențiate:

- Finalizarea mansardării imobilului Filialei Cluj-Napoca și amenajarea noului spațiu ca sală de conferințe (220 mp);
- Reabilitarea birourilor de la Filiala Cluj-Napoca a Academiei Române;
- Reamenajarea spațiului de la parterul Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române;
- Reamenajarea spațiului pentru Arhiva de Folclor într-o nouă locație (210 mp);
- Optimizarea instalațiilor de încălzire prin montarea de robinete termostatați (258 buc);
- Automatizarea centralelor termice de la clădirea Filialei Cluj-Napoca;
- Elaborarea proiectului de amenajare a grădinii Filialei Cluj-Napoca;
- Implementarea politicilor de securitate digitală;
- Refacerea website-ului Filialei Cluj-Napoca (aflat încă în lucru).

Tradiționalul simpozion ”Zilele Academice Clujene” a fost organizat de Filiala Cluj-Napoca în perioada 7 octombrie - 24 noiembrie, împreună cu cele 11 instituții afiliate. Au fost susținute peste 300 de lucrări științifice de către participanții din țară și străinătate.

Cu ocazia acestor zile dedicate științei și culturii academice au fost rememorate activitățile depuse de Institutul de Cercetări Socio-Umane “Gheorghe Șincai” din Târgu Mureș, aflat la cea de-a 65-a aniversare. De asemenea, una din cele 12 reviste publicate în cadrul Filialei Cluj-Napoca și-a sărbătorit împlinirea a 50 de ani de la prima apariție, respectiv *Journal of Numerical Analysis and Approximation Theory*, fondată de Institutul de Calcul “Tiberiu Popoviciu”.

Pe parcursul anului au fost organizate de cele 11 instituții din cadrul Filialei numeroase alte manifestări științifice, lansări de carete, expoziții sau workshopuri care au fost raportate în activitatea secțiilor de specialitate a Academiei Române.

Față de potențialul de cercetare științifică existent în cadrul instituțiilor Filialei Cluj-Napoca considerăm că bugetul de stat alocat a fost insuficient. Au fost făcute în continuare eforturi susținute pentru creșterea finanțării extrabugetare, prin contractarea de noi programe de cercetare prin competiție, activitate pe care dorim să o amplificăm și în anii viitori. Faptul că prin contractele noi de cercetare au putut fi angajați, pe perioade determinate, din resurse extrabugetare 59 de persoane, din care 43 cercetători și 16 cadre auxiliare, îl considerăm ca un succes remarcabil care creează premisele unor noi proiecte în viitor.

Având în vedere îndeplinirea obiectivelor la toate planurile de cercetare contractate în anul 2022 suntem convinși că împreună cu salariații, aflați în prezent pe cele 263 de posturi din statele de funcții ale Filialei Academiei Române din Cluj-Napoca, vom reuși ca și în anul 2023 să raportăm noi rezultate științifice semnificative pentru efortul colectiv depus.

Din păcate subfinanțarea cronică a activității de cercetare bugetată a continuat și în anul 2022 afectând multe din inițiativele prevăzute de institutele și centrele filialei. Dorim să subliniem celeritatea realizării proiectului de reabilitare și modernizare a Bibliotecii Filialei Cluj-Napoca, aflat în planul strategic al Academiei Române, pentru care numai pentru energia electrică și termică Filiala a trebui să aloce 210.000 lei din resurse extrabugetare. Prin acest proiect s-ar rezolva și problema relocării altor cinci instituții ale Filialei care își desfășoară activitatea în condiții improprie activităților de cercetare.

Dorim să mulțumim conducerii instituțiilor Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române care au conlucrat armonios și eficient cu compartimentul administrativ în realizarea cu succes a obiectivelor menționate.

Președintele Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române
Academician Doru PAMFIL